

eligere; à qua regula excipiunt vulgò Canonistae Compromissarios, id desumentes ex *cap. 33. b. tit.* quod neutiquam admittendum videtur, uti fatebitur qui germanum huius *cap.* sensum legerit apud Bernardum, ad quem brevitatis causa mitto lectorem.

Ad electionem Imperatorum spectat celebre *caput 34.* quod non nisi historiam, et integrâ eiusdem litterâ duce intelligi valet. Eam tradit Franciscus Florens his ferè terminis. Post obitum Henrici V. Imperatoris, gravis inter Electores orta est contentio, aliis Philippum fratrem Henrici, et Ducem Suaviae, aliis Othonem ex Ducibus Saxoniae ortum eligentibus. Innocentius III. Legatos hac de re misit Germaniam, qui de electione inquirerent. Deinde irritam habens Philippi electionem, totis viribus ei obstabat: cumque vidèret diviso in partes Imperio Bertholdum Ducem Zaningiae, in quem nonnulli Electorum consenserant, iuri suo renunciasse, et partes suscepisse Philippi, ipsum à Philippo amovère curat: huc tendit haec epistola, quae aliâ non indiget interpretatione; sciet enim lector incertum fuisse tunc temporis numerum Electorum. De plerisque tit. capit. erit deinceps dicendi occasio.

De electione Abbatum, atque Abbatissarum, quod postremum est, consulenda singularia Ordinis cuiusque Statuta, et Decrèta Synodi Trident. quae in *sess. 25. de Regularibus, et Monialibus, cap. 6.* praecipit Abbates temporales, Superioresque quoscumque, item Officiales alios, ac Generales, et Abbatissas, aliasque Praepositas eligi debère per vota secreta; nec in posterum licère statui Provinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendae constituere, aut voces, et suffragia absentium supplere, sub poena nullitatis, et aliis.

TITULUS VII.
De Translatione Episcoporum.

Utilitas, aut necessitas, quandoque exposcit, ut Episcopus uni Ecclesiae adscriptus ad aliam transferatur, implorato nempe per Postulationem Superioris legitimi officio, qui utilitati, aut necessitati consulens dispenset.

Quantum abhorreat Ecclesia à nimia translationum licentia notum omnibus est: solem prohibita licentia ostendere vellem, si hanc rem probare conarer, uti aiebat Aristoteles de his, qui res manifestas demonstrare nituntur; quapropter ea solum referam, quae magis perspicuè ostendunt Ecclesiae hac in re sententiam.

Vix ullum invenimus translationis exemplum tribus prioribus saeculis, ut testantur Fleuri, Thomasinus, et Gerbaisius in tract. *de Clausis maior.* Prima, quae scitur (ut nihil de D. Petro dicamus, qui ante Romanam rexit Ecclesiam Antiochenam, uti nulli Sedi adstrictus) fuit Alexandri Capadociae Episcopi, qui Ierosolimitanam Ecclesiam proprio Episcopo vivente regere coepit, atque ei post obitum successit. Verum haec translatio nequit ad exemplum trahi, utpote in qua speciale fuerit Dei mandatum. Saeculo ergo primùm quarto debuit Ecclesia translationum licentiam, quae in Oriente irreperat, cohibère; praecipuè enim Arianii Episcopi nullum sibi servabam modum, sed haeresim suam firmare, atque extendere solliciti, depositis, relegatis, imò etiam necatis Episcopis Orthodoxis, in eorum Sedes, qui suae communionis essent, transferebant, ut sat ostendit quod legimus de Eusebio Nicomediensi: hinc tot iteratae Ecclesiae prohibitions, et quidem sub gravissimis poenis, uti vidère est in Sinodo Nicaena prima

ma generali, in Sardinensi, Chalcedonensi, et Antiochena in Encaeniis habita, cuius canones recepti deinde fuerunt ab Ecclesia: apparet verò praecipuè in Sardinensi, quae ne in fine quidem Laicâ communione dignum eum haberi vult, qui de parva Civitate ad magnam transierit.

Sanè non eadem fuit ratio Ecclesiae Occidentalis, praesertim Romanae, quae vix ullam per plura saecula permisit translationem: nam nec licere quidem putabatur de alia Ecclesia ad Romanam transire, ut patet ex causa Papae Formosi, et ex Concilio Romano ann. 904. sub Ioanne IX.

Ex his verò concludendum non est nusquam translationem esse permissam; ut enim eleganter aiebat Pelagius II. in epistola ad Benignum Archiepiscopum, *quod in Canonibus legitur, non debere Episcopum de Civitate in Civitatem transire, aut transferri, non de iis intelligitur, qui aut vi expulsi, aut necessitate coacti, aut auctoritate Maiorum hoc agunt, sed de his, qui avaritiae ardore inflammati, sponte sua prosiliunt, et avaritiae potius, quam utilitati Ecclesiae servire, et, ut dominationem agant, insistere cupiunt.* Quoties ergò utilitas, aut necessitas Ecclesiae exigit, possunt Episcopi de una ad aliam Ecclesiam transferri, interveniente nimirum legitimi Superioris auctoritate. Sin autem quaeratur quisnam sit legitimus Superior, de quo praesertim agitur in hoc tit. aliud de antiqua, aliud de hodierna dicendum est disciplina. Olim quidem fiebant translationes auctoritate Sinodorum Provincialium, quandoque etiam Primatum, atque Patriarcharum ne consulto quidem Rom. Pontifice. Id demonstrant innumera exempla translationum tam in Occidentali, quam in Orientali Ecclesia factarum, et, quod ad Hispanam speciatim attinet, plura simul invenimus in Concilio Toletano XVI. quod habitum fuit circiter annum 693. nam deposito Sisberto Toletano Epis-

copo, Felix translatus fuit ab Hispalensi Sede ad Toletanam, Faustinus à Bracarensi ad Hispalensem, denique alius Felix à Portucalensi ad Bracarensem, quin tamen in his omaibus alia, quam Concilii, adesset auctoritas cum Cleri, et Populi consensu.

Primus Innocentius III. negotiis fidei, depositionibus Episcoporum, gravioribusque, atque difficilioribus causis, quibus Maiorum nomen inditum iam fuerat, adiunxit translationes, uti testantur Gerbaisius dicto loco, et Marca de *Iurisdict. et Imperio*; unde ab eius tempore reservata mansit haec causa S. Pontificibus, ita ut nullius alterius auctoritate, ne quidem Legati à latere, valeat celebrari, ut dicitur in omnibus ferè capitibus huius tituli, in quibus affoqui plura occurrunt cautè admodum intelligenda, ut notarunt Berardus, Van-Espenius, et plerique alii artis criticae amatores. Sanè statim sese offert Innocentii III. sententia translationes Episcoporum Sedi Apostolicae reservare volentis; ea verò, quae in Rescriptorum serie leguntur, non facilè admittet quicumque consideret quae ex eis deducuntur consectaria: talis est exequatio matrimonii spiritualis cum carnali, quae reperitur in *cap. 2.* maxime si coniunguntur verba illa *capitis 3.* *Non enim homo, sed Deus separat quos Romanus Pontifex (qui non puri hominis, sed veri Dei vicem gerit in terris) Ecclesiarum necessitate, vel utilitate pensata, non humana, sed divina potius auctoritate dissolvit;* statim enim ex his profluit posse aequè matrimonium carnale, quanvis consummatum, à S. Pontifice dissolvi. Deinde nemo non intelligit quaenam inuratur nota Pontificibus, qui praecesserunt Innocentium, et Conciliis omnibus, quae ante eum habita sunt, si absque ullo moderamine admittatur, quod in *cap. 2.* additur translationes nempe, depositiones, atque cessiones non tam constitutione canonica, quam institutione divina, soli Romano Pontifici esse reservatas.

Et in hoc non laudo.

hoc non probant natam qui theo-logi.

Et quidem si cui ardeat quod cum eruditissimo Be-
rardo dixi in tit. *de Rescriptis*, nimirum accuratè
distingui in eis debere sententiam Pontificis ab his,
quae inter rescribendum ab Exaratore adjecta sunt,
tota res confecta manebit; dicemus enim sententiam
horum capitum in eo contineri, quod Innocentius
translationes, quae antea fiebant auctoritate Conci-
liorum Provincialium, aut Nationalium, reservare vo-
luerit Sedi Apostolicae, vel quia gravius negotium
visum hoc ipsi fuerit, vel quia Concilia maiorem,
quam oportebat, adhiberent in eo diligentiam; et
hoc unum didicisse contenti, coetera rejiciemus, ve-
luti ab Exaratore extra voluntatem, et mentem Pon-
tificis, adjecta, atque desumpta ab Isidoro Merca-
tore. Sed et asserti potest cum Gerbaisio, ius divi-
num in latiori significatione acceptum ab Innocen-
tio in hoc loco; in quantum scilicet potest iure di-
vino Rom. Pontifex reservare causas, quae ipsi gra-
viores visae fuerint, iuxta illud Deuteronomii *si dif-
ficile, et ambiguum iudicium apud te esse perspexeris*:
veniesque ad *Sacerdotes Levitici generis, et ad
Iudicem, qui fuerit illo tempore, quaresque ab eis,
qui iudicabunt tibi iudicii veritatem*; et quatenus ius
cognoscendi negotia graviora appendix quaedam
est Primatus, qui iure divino S. Pontifici competi-
t. Hanc fuisse Innocentii mentem arguunt quoque ver-
ba illa *capitis xv. Cum ex generali illo privilegio,
quod B. Petro, et per eum Ecclesiae Romanae Dominus
noster induisit, canonica postmodum manaverint insti-
tuta continentia maiores Ecclesiae causas ad Apostoli-
cam Sedem perferenda &c.* in quibus aperte deducit à
Primatu causarum maiorum reservationem.

Neque tamen quis conjiciat ex relatis disciplinae
mutationibus mutatas fuisse regulas canonicas, quae
tunc tantum translationem permittunt, cum exigat
utilitas, aut necessitas Ecclesiae; nam ut ait ex Van-
Espenio Benedictus XIV. *de Sinod. Dioceses. lib. 13.*
cap.

cap. 16. licet mutata non nihil sit disciplina, quoad
ipsam translationis formam; semper tamen mansit,
et manebit inconcussa Patrum regula, quod non
nisi necessitate, aut utilitate cogente translationes
Episcoporum fieri possint; nec minus hodie, quam
aetate Sanctorum Patrum culpabiles sunt Episcopi,
qui avaritia, aut ambitione ducti, de una Ecclesia
migrant ad aliam. Translatio Episcoporum, ait Bel-
larminus *de officio primario S. Pontificis*, secun-
dum canones, et usum veteris Ecclesiae, non de-
bet fieri, nisi ob Ecclesiae necessitatem, vel maio-
rem utilitatem; neque enim institutae sunt Ecclesiae
propter Episcopos, sed Episcopi propter Ecclesias.
Nunc autem quotidiè translationes fieri videmus ea
solum de causa, ut Episcopi vel honore, vel opi-
bus, augeantur.

Clemens VIII. qui se cum difficultate transferre
solere aiebat, et montis Principes per se, et Nun-
tios suos, statuit, ut causae translationum exami-
narentur à Congregatione rerum Consistorialium;
deinde à Benedicto XIV. demandatum hoc fuit pec-
liari Congregationi in Constitut. *Ad Apostolicae ser-
vitutis*.

Clerici quoque inferiores nequeunt Ecclesiam, cui
in ordinatione adscripti sunt, deserere sine iusta cau-
sa, et absque licentia Episcopi; neque Monachi de
uno ad alium locum transire sine licentia sui Super-
ioris.

De Auctoritate, et usu Pallii.

Inter Episcopos ordine omnino pares nonnulli, et
praestantiori funguntur iurisdictione, ut supra in-
nuimus, et signis quoque exterioribus à coeteris dis-
tinguuntur, erectae nimirum Crucis praelatione, et
usu

usu Pallii, de quo in hoc tit. Enimverò, cum usus Pallii non semper sit maioris iurisdictionis argumentum, nec olim concedi omnibus consueverit, qui ampliori potirentur iurisdictione; expedit rem ab origine desumere.

Plurimum sententia est Pallium, de quo hic agitur (diversum sanè à communi, quo omnes fideles initio Ecclesiae utebantur, tanquam amictu humiliori) fuisse ornamentum Imperatorum, ab eisque ad Rom. Pontifices transiisse post pacem Ecclesiae datam.

Non immorabor in investigando an tempore Religiosissimi Constantini id primitus contigerit, et an Patriarchae Orientales prius illud gestaverint; scire sufficit Pontifices non aliter communicare illud aliis consuevisse, quam obtentà ab Imperatoribus licentiâ (1). Paucis admodum prioribus saeculis indulserunt Pontifices Pallium, et fortassis eâ tantum de causâ, quod Vicarii Apostolici ab ipsis constituerentur: coeterum sub finem octavi saeculi obtinuit, ut Archiepiscopis omnibus concederetur, ipsis tamen Romam adeuntibus, atque enixè postulantibus. Deinde sufficere visum est per Procuratorem petere; ac tandem sublata etiam fuit consuetudo, quae invaluerat, Legatum mittendi quoties absenti largiebatur illud Pontifex.

Episcopis quoque conceditur quandoque; imò et tribuebatur olim, dum, ut diximus, insigniores tantum Archiepiscopi illo decorabantur; sed ex privilegio specialiori et eâ semper adest inter utrumque dif-

(1) Agitur latissime de Pallio, eius origine, et speciebus, in Precibus, quae oblatae fuere invicto Regi nostro Philippo V. nomine Ecclesiae Hispanensis pro tuendo sibi Hispaniarum Primatu, aut saltem iure Toletanae Ecclesiae in discrimen vertendo. Vehementer ibi impugnantur Petri de Marca haec de re opinioniones, et quae nos communem sequuti sententiam asserimus. Part. 2. S. 1. et sequentibus.

ferentia, quod Archiepiscopis per Pallium tribuatur plenitudo Pastoralis officii, Episcopis verò mera tantum honoris significatio.

Quoad usum Pallii sciendum est eum certis limitibus esse circumscriptum: et quidem primò, cum conferatur personae; consequens est, quod eandem minimè egrediatur; unde alii commodari nequit, sed obtinens eum eo est sepeliendus: sed et si ad aliam Ecclesiam transferatur, cuius Praelati Pallium habere consueverint, petere illud tenetur, et, dum decedit, cum utroque est sepeliendus. Deinde observandum est usum Pallii pendere praecipuè à forma concessionis; quibusdam enim etiam extra Provinciam eum indulget Pontifex ex privilegio; habitâ nempe licentiâ Praelati, ad quem Ecclesia pertinet. Si tamen concesserit in forma communi, gestari nequit extra Provinciam: neque alia est S. Pontificis sententia in cap. 6. b. tit. verbo *Ubiqumque*, quam quod eo uti valeat in qualibet Ecclesia Provinciae. Haec lex adeò strictè est servanda, ut ne quidem invitatio Episcopi alterius Provinciae quidquam prosit; licet contrà accidat in Ordinum collatione; ex eo nempe quod haec prohibitio non tendat iurisdictioni Dioecesanorum absque fraude servandae, sicut contingit in lege collationem Ordinum extra Dioecesim interdicente, sed in id tantum, ut privilegia à Rom. Pontifice concessa contra eius mentem non extendantur.

Sed neque quotidie Pallii usus licet; tantum certis diebus, et actibus coercetur, veluti celebratione Missarum, consecratione Suffraganeorum, et collatione Ordinum. Solus Rom. Pontifex semper, et ubique Pallio utitur, cap. 4. b. tit.

Denique Archiepiscopus, antequam Pallium impetraverit, in quo ipsi plenitudo confertur iurisdictionis Archiepiscopalis, neque Archiepiscopus vocari potest, neque Chrisma conficere, Basilicas dicere, aut Concilium convocare; quod sanè mirum vide-

bitur consideranti haec munera obire posse simplicem Episcopum: cum tamen ea exercens Archiepiscopus, non Episcopum agat, sed Archiepiscopum, eidem ante obtentum Pallium interdicitur. Sanè mandare ea aliis potest.

Extendenda haec doctrina non est ad Episcopos illarum Sedium, quibus ex privilegio speciali tribui consuevit usus Pallii; licet enim durum videatur, quod melioris conditionis sint, quam Archiepiscopi, quibus iam communi iure competit; tamen eos ante impetratum Pallium et Pontificalia exercere posse, et Sinodum congregare Dioecesanam, verius censet Benedictus XIV. *de Sin. Dioeces. lib. 2. cap. 6.* ex eò quod Episcopis huiusmodi nulla per Pallium tribuatur iurisdictio. Quò factum fuerit, ut Archiepiscoporum iurisdictio etiam in iis, quae ipsis competunt tanquam Episcopis, adstricta manserit concessioni Pallii, altioreni exigit indaginem.

Derogatum capiti 7. b. tit. in Trident. sess. 6. *de Ref. cap. 5.* quatenus in eo permittitur celebrare in aliena Dioecesi sine Pallio, et Sandaliis.

TITULUS IX.

De Renunciatione.

Accidit nonnunquam, ut qui ad praedictas Dignitates assumpti sunt eas dimittant; quod quando tandem, et quomodo eis liceat in hoc tit. explicatur.

Non licet pro lubitu renunciare Dignitati, aut Beneficio ecclesiastico: nam si in ministeriis saecularibus observatur, quod ea liberè deserere nemo possit ob publicam, quae in eo versatur, utilitatem, potiori sanè ratione praecipii idipsum debuit in Ecclesiasticis, maxime verò Episcopalibus, cum et publica id suadeat utilitas, et arctissima insuper coniunctio, quae

inter ea obtinentes, et Ecclesiam, cui quisque semel adscriptus est, intercedit. Coeterum cum finis huius prohibitionis sit Ecclesiae utilitas, facilè inferitur locum fore renunciationi, quoties appareat eam utilem Ecclesiae futuram; licet verum sit solam utilitatem minime sufficere, sed requiri insuper Superioris legitimi auctoritatem, qui causas renunciationis examinet: plures enim, aut laboris taedio, aut diaboli suggestionè, onus susceptum deponebant, si propriae scientiae inniti, et suo genio indulgere cuique permetteretur.

Prioribus saeculis vix ullae admittebantur renunciationes, sed, si digni essent Episcopi, etiam invitati, retinebantur in ministerio; indigni deponerentur omnino: exceptis illis, qui aut à Plebibus iniuste non recepti, aut à Paganis fuissent ejecti. Aliud legimus in *can. 16. Constantinop. sub Photio*; sed nemo nescit quàm parùm movere debeat eius auctoritas, quàmque variis artibus usus fuerit Photius, ut Sedem conservaret, quam S. Ignatio iniustissimè ademerat (1). Si olim quandoque ob praedictas causas admittebatur renunciatio, Sinodi interveniebat auctoritas, cui à renunciante offerebatur libellus supplex. Admissum deinde fuit praesertim in Occidente, ut renunciationi in Sinodo factae accederet Rom. Pontificis assensus: et tandem invaluit quod ad eum rectè deferretur, quo iure nunc utimur. Sed et expressas habemus causas renunciationis, quae, ut memoriae facilius mandari possint, comprehenduntur vulgò versibus sequentibus:

(1) Satis notum omnibus est quot mala Photius intulerit Ecclesiae Orientali saeculo nono. Dejecto à Sede Constantinopolitana S. Ignatio, atque in eius locum intrusus tyrannide Bardae Caesaris, incredibili crudelitate, et calumniae usus est, ut Sedem illam conservaret. Conciliabulum Constantinopoli coegit. Demum inchoatum ab ipso fuit exitiosissimum Graecorum schisma.

Debilis, ignarus, malè conscius, irregularis, quem mala Plebs odit, dans scandala cedere possit.

Verum aliqua indigent explanatione, ne contra Innocentii III. mentem, qui eas in *cap. 10. b. tit. re- censuit*, torqueantur.

Primò non quaelibet debilitas sufficit, sed quae ex senio, aut infirmitate procedens impediatur muneris impletionem. Scientiae defectus talis esse debet, qui Praelatum inhabilem reddat ministerio: licet enim requiratur scientia in eo, attamen quotidiana experientia sat docet probitatem morum cum sufficienti scientia coniunctam praeferrì debere eximiae scientiae, si ea destituta sit humilitate, prudentia, atque honestate. Non cuiusque criminis conscientia sufficit, sed eius, quod, si in iudicium deferretur, locum faceret depositioni. Neque ex quacumque irregularitate (intellige ex defectu, nam recensita manet quae provenit ex crimine) renunciationem admitti voluit Pontifex, sed tantum ob eam, quae fundamentum habeat in sacris litteris: in illis verò, quae ob decorem domus Dei ab Ecclesia inductae sunt, dispensari potius vult, si occultae sint, et quaestio sit de Praelato digno.

Et quidem causae istae omnes ad unum fontem referuntur, ut nimirum tunc solum, et non aliàs Ecclesiam dimittant Episcopi, quam cum clarè ipsis pateat se concreditae Plebs saluti amplius prodesse non posse; sive impedimentum ab ipsis profluat, si ve à Plebe. Adducuntur quidem causae: tum ad translationem, tum ad renunciationem; verum, quod aiebat Bellarminus, Deus novit, an istae iustae causae sint, et utrum huiusmodi Episcopi quaerant quae sua sunt, an quae Iesu Christi.

Quod supra dixi, vix nempe apparere prioribus saeculis exempla renunciationum, non solum de Episcopis intelligendum est, sed et de Ministris in-

inferioribus, uti clarè apparebit dum de stabilitatis promissione, et propria beneficiorum indole tractabimus: immutatà verò mirum in modum eorum facie, non potuit non ampla renunciationibus ster- ni via: admissae ergo exinde sunt non solum purae, sed et conditionales, et in favorem, quae magis refragantur regulis Patrum, ob maius scilicet, quod in eis imminet, periculum, ne aut proprius ambitus utilitati Ecclesiae praevaleat, aut turpe simoniae vitium committatur.

Quando pura sit renunctio, quando conditionalis, ex formula apparebit.

Quoad renunctionis causas, etiam beneficiorum inferiorum, videnda est Constitutio S. Pii V. *Quanta* anni 1568. in qua comprehensum reperitur quidquid ad hanc rem spectat verbis sequentibus. Episcopi, et alii facultatem habentes eorum duntaxat resignationes recipere, et admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarii, aut corpore impediti, vel vitiiati, aut crimini obnoxii, censurisque Ecclesiasticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent Ecclesiae, vel beneficio inservire; seu qui unum aliud, vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoveri: Religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi, si statim postea re ipsa id exequantur. Denique cum quis ex aliis casibus acciderit, qui Constitutione felic. record. Innocentii III. de dimittendis Cathedralibus edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficii residere securi. Sed nec horum ullus sacro ordini mancipatus, nisi Religionem ingressurus, valeat ullo modo beneficium, vel officium Ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit, quo possit commodè sustentari. Caveant autem, addit sanctissimus Pontifex, Episcopi, item omnes Electores, Praesentatores, et Patroni, tam ecclesiastici, quam laici, quicumque sint, ne verbo quidem, aut nutu, vel sig-

no, futuri in huiusmodi beneficiis, et officiis, successores ab ipsis resignantibus, aut aliis eorum significatione, vel hortatu designentur, aut de his assumendis promissio inter eos, vel etiam intentio qualicumque intercedat. Coeterum praecipimus, ne Episcopi, aut alii Collatores de beneficiis praedictis, aut suis, aut admittentium consanguineis, affinis, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum audeant providere. Tandem adjicit poenam nullitatis, et suspensionis à beneficiorum collatione, aut praesentatione. Ubi notandum renunciationem beneficii ob ingressum in Religionem effectum non habere ante sequutam Professionem.

Quod verò ad auctoritatem attinet, constat sufficere in his proprii Episcopi consensum; et si de duarum Dioeceseom beneficiis permutandis agatur, requiretur utriusque Episcopi consensus. Insuper consentire ii debent, quorum interest, veluti Patroni in beneficiis patronatis: sin verò Episcopus utilem censeat renunciationem, Patronus autem consentire nolit, procedet nihilominus renunciatio iuxta Berardum.

Renunciationes in favorem fieri hodiè nequeunt absque Sedis Apostolicae auctoritate; quod primus statuit Pius V. ob maiorem, quae in his requiritur, sollicitudinem.

Qui penitus haec nosse cupit adeat Constitut. Gregorii XIII. *Humano*, anni 1683, et binas Benedicti XIV. quarum prima incipit: *In sublimi*; altera: *Eclesiastica*, editas ann. 1741. et 46.

Tandem in memoriam hic lector revocet velim, quae dixi de interpretatione rescriptorum; nam in *cap. 11. b. tit. laudatum* invenimus ab Exaratore Conciabulum sub schismatico Photio, quasi sit Concilium Constantinop. 1. in quo lapsus ante fuerat Gratianus in *can. 45. caus. 7. q. 1.*

Nb.

TITULUS X.

De supplenda negligentia Praelatorum.

Hierarchia Ecclesiastica ita disposita est, ut Praelati superiores supplere debeant inferiorum negligentiam, pariterque eorum excessus cohibere, ne aut disciplina ecclesiastica corrumpatur, aut subditi adire semper cogantur Supremum Ecclesiae Caput non minimo ob locorum distantiam incommodo. Huius politiae non obscuram praebuit imaginem Christus D. dum Petro dixit: *Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos*, quibus verbis continetur accurata inspectio rerum, quae ab inferioribus essent gerendae, ut, si deficerent, corrigeret, si excederent, cohiberet.

Iam verò patet negligentiam in iis omnibus committi posse, quae quisque Praelatus agere tenetur; unde varia est, variisque modis coercenda: verum in hoc tit. de illa sermo est, quae contingit in collatione, aut praesentatione beneficiorum: statuiturque, quod, si Patronus idoneam personam vacanti beneficio non praesentaverit intra tempus à Concilio Lateran. praescriptum, suppleatur pro ea vice eius negligentia à Superiore, eo scilicet, cui collatio competit. Idem est, si Collator intra praefinitum in iure tempus non contulerit, transit enim ius conferendi ad proximum Superiorem.

Quodnam sit tempus à Concilio Lateran. praescriptum expendemus in tit. *de Iure Patronatus*: innuere hic sufficiat Patronis Laicis quadrimestre concedi, Ecclesiasticis autem semestre: quod ipsum tribuitur quoque Collatoribus: computato tempore à die notae vacationis, ut statuitur *cap. 3. b. tit.* quantum verius sit sufficere notitiam praesumptam, ne Patronis, et Collatoribus ignorantiam confingendi via aperiatur maximo Ecclesiarum detrimento. Plura de his

No

his infra dabimus, ut de Constitut. S. Pii V. quoad Ecclesias Parochiales, et de casibus, in quibus negligentia variè suppletur ex Concilii Trident. sanctionibus. Interea autem monere non desinam tum Patrones, tum etiam Collatores, ut in re gravissima procul omninò sint ab humanis affectionibus; neque Familiarium, aut Amicorum commoda praeferant utilitati Ecclesiae, memores strictissimae, quam Deo reddere debent, rationis, praeclarique illius effati Hadriani VI. *non beneficia hominibus, sed beneficiis homines esse dandos.*

TITULUS XI.

De Temporibus ordinationum.

Certis tantùm anni temporibus, et nonnisi post transacta certa intervalla, quae interstitia vocamus, ordines conferri debere iam o'lm Ecclesia statuit. Et quidè quod ad primum attinet, si quis extra quatuor ieiuniorum tempora ordinetur, recipit quidem characterem, suspensus verò manet ab exercitio, donec cum eo dispensetur. Urbanus III. huius poenae dispensationem Sedi Apost. reservavit in *cap. 8. b. tit.* coeterum correctae fuit haec sanctio à Gregorio IX. in *cap. 16. eod.* restituta Episcopo dispensandi potestate post peractam poenitentiam: quod sanè de eo Episcopo intelligendum venit, qui in eo non deliquerit. Deinde si ita ordinatus nihilominus ministraverit, fiet irregularis: quas poenas ipso facto incurri, dubitari nequit post Constitutionem Pii II. *Cum ex Sacrorum anni 1461.* licet antea non satis constaret. Quid verò si à ministerio quidem abstinuerit, verùm nullà obtentà dispensatione ad superiorem ordinem conscenderit? Benedictus XIV. *de Synod. Dioecesan. lib. 2. cap. 3. n. 7.* fatetur eum reum sacrilegii, coeterum ait Sacram Congregat. censuisse talem non fieri

si irregularem, cum nonnisi improprie dicatur in inferiori ordine ministrare qui ad superiorem transit, et in materia poenali absolvendus à lege sit, quem nonnisi improprie eius verba comprehendunt.

Sixtus V. in Constitut. *Sanctum, et salutare* ann. 1588. Urbani III. sanctionem in hac parte innovavit, atque praedictas poenas Sedi Apost. reservatas voluit: verùm redegit haec ad terminos iuris communis Clemens VIII. in Constitut. *Romanum Pontificem*, ann. 1595.

Quod ad ordinantem spectat, gravissimae in eum poenae inflictivae sunt in praecitata Sixti V. Constitutione, suspensionis à collatione quorumcumque Ordinum, etiam Primae Tonsurae; et ab exercitio munerum omnium Pontificalium; interdicto quoque ingressu Ecclesiae, sive scienter ita ordinaverit, sive ignorantèr, nisi adhibita debita diligentia iustus error, et probabilis facti ignorantia eum excuset. Sed Clemens VIII. considerans tam promovescentes, quam eos, qui ad Ordines promoventur, saepè censuris, et poenis huiusmodi, ob illarum multiplicitem, in perniciem animarum variis modis illaqueari, et nonnullos ex Episcopis in conferendis Ordinibus nimis scrupulose procedere, multosque metu poenarum, et censurarum praefatarum, ab Ordinum collatione prorsus deterreri, Sixti V. Constitutionem etiam quoad hoc ad terminos SS. Canonum, et praefatae Constitutionis Pii II. revocavit.

Praedicta omnia intelligenda veniunt de Ordinibus maioribus. Minores conferri possunt extra praedicta tempora, Dominicis, aut aliis festivis diebus, quo nomine veniunt quicumque tales sint ex praeepto à Populo servando, ut declaravit Sacra Congregatio.

Concilium Trident. *sess. 23. de Reform.* servari etiam in iis voluit interstitia, concessa tamen Episcopis remittendi potestate, si expedire ipsis visum

fuert, hoc est, si necessitas, aut utilitas exigat. Sed et addidit *cap. 11. praedictae sess.* minores Ordines iis esse conferendos, qui saltem latinam linguam intelligant: in capite autem 16. generaliter sanxit neminem esse ordinandum, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis, et Concilii Chalcedonensis Constitutionem innovavit, iuxta quam nullus ordinari debet, qui illi Ecclesiae, aut pio loco, pro cuius necessitate, aut utilitate assumitur, non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus.

Statutum aequè est, ut plures sacri Ordines eadem die non conferantur, neque minores omnes cum uno maiori. Solus Rom. Pontifex his legibus solutus est, ut à iure humano positivo procedentibus. Ob supremam eius potestatem, honoremque ipsi deferendum, tantum quoque invenimus in *cap. 12. b. tit.* Romanae Ecclesiae Ministros ad superiores Ordines promoveri non posse à quolibet Episcopo absque S. Pontificis licentia.

Scio equidem Interpretes vulgò ita hoc *cap.* intelligere, ut ex eo deducant ordinatos à Papa non posse absque eiusdem assensu ad superiores Ordines promoveri etiam à proprio Episcopo; quod et ipsius epigraphæ ostendit: coeterum ex eo id non rectè infertur, neque à priori intellectu discedere sinunt verba illa quia Rom. Ecclesiae Subdiaconus erat. Hanc sententiam sequutus est Amort ad *b. tit.* eamque confirmatam nuperimè vidì ab Ubaldo Giraldd.

Dubitari quotididè contingit circa Regulares nonnullos, quibus privilegium illud inter alia est, ut ad Ordines quolibet tempore promoveri possint, num eodem adhuc fungantur; et an ad eos quoque extendi debeat, qui non speciatim, sed per communicationem illo gaudent. Et quidem adèò clarè hæc definita sunt à Benedicto XIII. ut inuncitanter asserere quilibet cogatur etiam hodiè privilegium illud sub-

sis-

sistere, et illos Regulares aequè eo fungi, quibus communicatum est. Videri possunt Decreta Benedicti XIII. apud Giraldd in Summa Constitut. Apost. quae accesserunt Decretis Concil. Trid. Neque aliud voluisse censet hic Auctor Benedictum XIV. in Constitut. *Impositi 27.* utpote quae intelligi debeat de privilegio, ut possint promoveri ad Ordines à quolibet Episcopo, absente, vel impedito dioecesano; non de eo, quod spectat ad Ordinum receptionem extra tempora. In quo sanè, re melius considerata, ut ipse fatetur, rejicit sententiam, quam firmaverat in *Addit. ad Instit. Romigii Masobat.* Coeterum propterea Episcopos minimè arctari ad Regulares extra tempora ordinandos declaravit: idem S. Pontifex.

Ante Concilium Trident. Monachi S. Benedicti, et Religiosi Mendicantes per communicationem, semel in anno recipere se posse contendebant omnes maiores Ordines eodem die à quocumque Episcopo Catholico, vi nimirum privilegii ab Eugenio IV. ipsis concessi: verum amplius de hoc quaeri nequit, cum Concilium Trident. *sess. 23. cap. 13. de Reform.* etiam quoad Regulares expressè hoc prohibuerit cum derogatione quorumcumque indultorum.

Interstitiorum disciplinae Auctor habetur praeclearus Osius Cordubensis, qui Concilio Sardicensi primus proposuit, ut legitur apud Gratianum *can. 10. dist. 61.* Deinde Siricius Papa praefixit interval-la, de quibus in *can. 3. dist. 77.* Accessit Constitutio Gelasii I. in *can. 9. dist. eiusd.* quae attingisse sufficit, cum Concilium Trident. in *sess. 23. cap. 13. et 14. de Reform.* rem definitiverit, statuens, ut promoti ad Subdiaconatum non prius Diaconi fiant, quam in Subdiaconatu saltè per annum fuerint versati. Similiter Diaconi saltem per annum ministrare in hoc gradu debent, ut ad Presbiteratum ascendere valeant. Inest autem Episcopis dispensandi facultas,

G 2

si

hoc multam
cuius parum

si necessitas, aut utilitas Ecclesiae postulaverit. Suprà innuimus in minoribus etiam Ordinibus servanda esse interstitia ex mente Concilii, si non unius anni inter ordinem, et ordinem, saltem intervalli, quod inter singulas ordinationes intercedit: quantumvis enim Concilium temporis intervalla in iis non praescripsit, eos tamen per interstitia temporum conferri praecipit. Coeterum animadvertit Giraldu Sacram Congregat. declarasse licere Episcopo absque causa omnes minores Ordines uno die conferre, si consuetum id in loco fuerit, ut contingit apud nos: et quidem valde rationabili causa in plerisque Dioecesibus, cum tam longè, latèque pateant, ut sine magnis sumptibus accedere ad Civitatem Episcopalem ordinandi non possint.

Videri apud eundem possunt plura alia hodiernam interstitiorum praxim expectantia; quae cum Episcopos non lateant, Tyronibus vero non adeò sint necessaria, praetermitto, ne nimium protrahatur tituli explanatio.

TITULUS XII.

De scrutinio in Ordine faciendo.

Cavendum est, aiebat D. Ambrosius, ne quis facile gradus ecclesiasticos accipiat. Quanti ponderis hoc sit aprimè sentiens Ecclesia, sepeissimè constituit, et constanti praxi probavit, ut passim, et sine delectu quis ad eos non admittatur, sed prius accurata fiat inquisitio de ordinandorum probitate, scientia, aetate, coeterisque qualitatibus: in quo sanè diligentissimos oportet esse Episcopos, ne manus citò imponentes, ut verbis Apostoli utar, communicent peccatis alienis.

Haec inquisitio vocatur in iure scrutinium, cuius forma alia, atque alia fuit. Et quidem olim Epis-

CO-

copi, singulorum vitam, et mores per se diligenter inquirere impares, hanc curam Archidiaconis commiserunt: quod in Romana Ecclesia iam à saeculo quarto invaluisse probat Benedictus XIV. ex Epistolis D. Hieronimi.

Successit deinde ex Concilio Nannetensi alia accuratior forma, quae probata in Tridentino, hodiè observatur: sed mansit nihileminus officium Archidiaconi: indeque duae veluti species scrutini proflexerunt. Primum dici potest caeremoniale, de quo sermo est in *cap. un. b. tit.* et fit in ipso actu ordinationis, dum Episcopus interrogat an hi, quos Matris Ecclesiae nomine praesentat, digni sint, et respondet Archidiaconus dignos esse in quantum humana fragilitas nosse sinit: unde S. Pontifex respondit in hoc capite non peccare Archidiaconum, licet indigni sint, dummodo id ipsi non constet. Secundum fit ante ordinationem, in eoque talis forma servatur ex Trident. in *sess. 23.* Si de minoribus Ordinibus agatur, exigunt bonum testimonium à Parocho, et à Magistro Scholae, in qua educantur: si verò promovendi sint ad maiores, debent Episcopi Parocho, aut alii, qui magis expedire videbitur, committere, ut nominibus, et desiderio eorum, qui promovendi desiderant, publicè in Ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, aetate, moribus, et vita, à fidedignis diligenter inquirat; et litteras testimoniales ipsam inquisitionem factam continentes quamprimum ad Episcopum mittat. Deinde adsciscere iubentur Sacerdotes, et alios prudentes viros, peritos divinae legis, et in ecclesiasticis sanctionibus exercitatos, qui ordinandorum doctrinam, fidem, qualitatesque coeteras diligenter investigent.

Hisce terminis constat hodiernum scrutinium, quod quantum conveniat cum antiquo facile observare poterit quicumque animadvertat eadem serè

sta-

statuta iam fuisse in Concilio Agathensi, quae retulimus ex Tridentino: praecipue vero illud notatu dignum est, quod hodie non minus quam antiquitus requiratur Populi testimonium, quò tendit praeceptum Concilii Trident. de proponendis publicè in Ecclesia nominibus, et desiderijs ordinandorum.

TITULUS XIII.

De ordinatis ab Episcopo, qui Episcopatum renuntiavit.

Cum, ut superius notatum est, circumscriperit Ecclesia certis limitibus amplissimam potestatem, quam Christus D. concessit omnibus Apostolis, sive cum misit eos in universum mundum praedicare Evangelium omni creaturae, sive cum dixit eisdem: *Sicut misit me vivens Pater, sic et ego mitto vos*; effectum hinc est, ut quilibet Episcopus in suos tantum subditos habeat iurisdictionem: unde quaeritur in hoc tit. an qui nullos habet subditos, qualis est, qui renunciavit Episcopatu, possit Ordines conferre. Et quidem totam rem paucis definit Alexander III. in *cap. 1. b. tit.* vel enim Episcopus loco tantum renunciavit, vel loco simul, et dignitati: primo casu poterit ab alio Episcopo rogatus ordinare, cum exercitium retinuerit, et nihil ei deficiat praeter subditos; in secundo verò, neque rogatus ordinare poterit licitè, cum exercitio careat; poterit sanè validè, cum ad hoc sufficiat character, qui, utpote indelebilis, semper manet.

Sed hoc de maioribus ordinibus est intelligendum; namque minores etiam licitè confert rogatus ab alio Episcopo, cum etiam à non Episcopo conferantur. In casibus autem, quibus illicitè ordinat, scienter ita ordinatus carere iubetur exercitio, donec cum eo dispensetur; sin autem ignorave-

rit,

rit, exercere poterit, aut saltem obtinebit facillimè dispensationem.

Idem statuit Gregorius IX. in *cap. 2.* quoad ordinatos ignorantè ab excommunicato.

Iuxta legem Regiam 22. *tit. 6. Part. 1.* allegatio ignorantiae ordinato non proficiet, si nota vulgò sit ordinantis renunciatio, aut excommunicatio.

TITULUS XIV.

De aetate, qualitate, et ordine Praeficiendorum.

Hic Titulus pars est superioris, in quo agi coepit de scrutatio, expendunturque in eo singula capita, circa quae illud versatur; aetas scilicet, qualitas, et ordo; quamobrem paulò quoque latius extenditur.

Ne festinatus officia Ecclesiastica in lubrica adhuc aetate constitutis committerentur, certa singulis aetas praestituta fuit ab Ecclesia: sic Diaconi ab ipsis Ecclesiae incunabulis debuerunt esse perfectae aetatis, nempe maiores viginti quinque annis, ut patet *Novella Iustiniani 123. et canone 101. in Collect. Sinod. Carthag.* Presbiteri verò ordinari non poterant ante annum trigesimum. Deinde verò immutata fuit haec disciplina, et statutum, ut ad Subdiaconatum 18. ad Diaconatum 20. et ad Presbiteratum 25. anni sufficerent. Denique ex nova Trident. Concilii sanctione in *sess. 23. de Reform. cap. 12.* ad Subdiaconatum 22. ad Diaconatum 23. ad Presbiteratum 25. et ad Episcopatum 30. anni incoepti requiruntur. In minoribus Ordinibus nullam aetatem definiit Concilium, quapropter pendebit ab arbitrio Episcopi, qui prae oculis debet habere ordinandi scientiam, mores, antiquorumque Canonum praescriptum.

Non est autem existimandum solis Ordinibus an-

na-

narias leges esse praescriptas, cum idem accidat in Dignitatibus, officiisque omnibus Ecclesiasticis, quae tamen, cum varia sint, et alia aliis praestantiora, diversam etiam exigunt aetatem.

Sanè quoniam haec in singulis determinata aetas sit, haud intelligi potest ex tituli capitibus, cum neque in *cap. 2.* aliud praescribatur, quam pueris Ecclesias non esse committendas; neque in 3. quod est haec de re secundum, aliud inveniamus praeter aetatem ad Personatus requisitam: ex aliis ergo iuris locis erit id depromendum, in quibus sequentia legimus. Episcopatum, uti diximus, obtinere nequit minor 30. annis, quae aetas perfecti viri appellatur plurimis locis. Certo iure definitum non est cuius aetatis esse debeant Abbates: quanvis enim caveatur in *cap. 43. de Elect. in 6.* ut in Abbatissam, aut Priorissam non eligatur, quae 30. annos non impleverit, coeterum notarunt Jurisconsulti periculosum esse extendere ad masculos, quae in foeminis statuuntur. Quod ad coeteras Dignitates spectat, observare primum oportet, quod si Dignitas certum Ordinem requirit, in actu, aut habitu, ea aetas in promovendis postulabitur, quam talis ordo exposcit: sic dicimus ad Cardinalatum Presbiteralem maiorem aetatem requiri, quam ad Diaconalem. In Concilio Lateran. sub Alexandro III. statutum fuit, ut nullus Dignitatem, cui animarum cura annexa est, aut Ecclesiae Parochialis regimen possit suscipere, qui vigesimum quintum annum non attigisset: unde *cap. 3. b. tit.* quod eiusdem Pontificis est, intelligi debet de Personatibus, qui non habent curam animarum; vel dicemus posteriorem decisionem Concilii Lateran. quae refertur in *cap. 7. de Elect.*

Denique, definitum in iure non est quoniam aetas requiratur ad beneficia simplicia; cum verò ad Tonsuram, et minores Ordines sufficere visa sit aetas 7. annorum, et constet aliunde neminem esse

esse sine titulo ordinandum, orta est inde Interpretum opinio, qui existimarunt eandem aetatem sufficere ad beneficia quae vocant simplicia, exceptis Canonicatibus, in quibus ob maiorem eorum dignitatem maiorem aetatem expetierunt, nimirum 14. annos in iis, qui sunt Cathedralium Ecclesiarum, 10. completos in Collegiatarum.

Verum immutata haec adspicimus in Concilio Trident. in quo statutum fuit, ut beneficium Ecclesiasticum nemo possit adipisci ante annos 14. *sess. 23. de Reform. cap. 6.* Deinde ad Beneficia, et Dignitates omnes habentes curam animarum requirit annum 25. saltem incoeptum *sess. 24. de Reform. cap. 12.* ad coeteras autem Dignitates omnes 22. annos. Tandem in Abbatissam, aut Priorissam, aut quocumque alio nomine Praefectam, nonnisi eam eligi voluit, quae annis 40. minor non sit, et quae octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. Et haec quidem de aetate.

Sub nomine qualitatium ordinandorum plurima comprehendi nemo est, qui non statim agnoscat: è quibus notatu digniora adiungemus. Et quidem Alexander III. in *cap. 4.* ait tales praefici Ecclesiis debere, qui commissi sibi gregis curam commodè gerere valeant, et exemplo boni operis alios ad virtutem invitare. Concilia omnia eadem passim praedicant; et Tridentinum nihil esse aiebat quod alios magis ad pietatem, et Dei timorem adducat, quam eorum vitam, et exemplum, qui in Clero constituti sunt. Sed quod penitus spiritum Ecclesiae hac in re exhibet illud est, quod per plura saecula neminem ad sacros Ordines evehi permiserit, qui innocentiam baptismalem quovis crimine maculasset. Facile esset innumera hic congerere testimonia, ni comperta satis foret Hispanorum Episcoporum hac in re gravissima sollicitudo. Nihilominus minimè praetermittendum quod ait Innocentius III. in *cap. pen. b. tit.*

sanctius nempe esse paucos bonos, quam multos malos habere Ministros; quia si caecus caecum ducit, ambo in foveam cadunt. Sciebat prudentissimus Pontifex caecutire illos, qui existimant, ornamentum Ecclesiae in abundantia Clericorum consistere, quicumque tandem hi sint, et sanctissimis illis priorum saeculorum Praelatis illud maxime curae fuisse, ut non plures assumerent Ministros, quam qui commissae Plebis regimini essent necessarii: quod et in Ecclesia Romana cautè fuisse servatum videre est apud Fleuri in tractatu *de Moribus Christianorum*. Hinc liquet quam iure reprehendendi veniant, qui aegrè ferunt leges, quibus hac tempestate coercitam partim aspiciamus nimiam ordinandi licentiam.

Praeter morum probitatem requiritur in ordinandis scientia: magnum enim vitium est, uti aiebat Hieronimus *can. ult. dist. 49.* indoctum Sacerdotem ordinare, et quod homo despicit Deo offerre. Magnoperè igitur commendandam quilibet fatebitur Hispanam Ecclesiam, quae et ferreis illis temporibus, in quibus ob tristissima adiuncta vix in universa Europa pauci aderant, qui proprium nomen scribere scirent, iustam censuit esse causam depositionis ignorantiam, ut constat ex Concilio Tolet. IV. *can. 18.*

Quisnam requiratur scientiae gradus relinquatur prudentiae Episcoporum. Hispanis praecipuè consulenda est Bulla *Apostolici Ministerii* ab Innocentio XIII. edita anno 1723, et à Benedicto XIII. confirmata. Praecipitur in ea Episcopis, ut non nisi eos tam ex Saeculari, quam ex Regulari Clero ad sacros Ordines admittant, quos ob scientiam, aliasque qualitates eo gradu verè dignos per diligentem inquisitionem compererit: adeò, ut satis non sit illos, qui ad praedictos Ordines promoveri optant, linguam latinam intelligere, Catechismo instructos esse, et aptè respondere quaesitis circa Ordinem suscipiendum. Deinde eos, qui ad Presbiteratum sunt assu-

mendi, idoneos prius per accuratum similiter examen comprobari iubet ad ministranda Sacramenta, et ad Populum docendum ea, quae scire necessaria omnibus est ad salutem: et ut hoc rectè possit praestari, hortatur Episcopos, ut, quantum fieri possit, eos tantum ad Sacerdotium promoveant, qui saltem Theologiae moralis competenter periti sint.

Ultimum scrutinii caput, de quo in *b. tit.* est de Ordine, qui in promovendo requiritur, sive de superiore Ordine agatur, sive de Dignitate aliqua, aut beneficio. Et quidem supra diximus Dignitates, aut beneficia quandoque certum Ordinem requirere, de quo consulenda sunt cuiusque Ecclesiae statuta, et receptae consuetudines. Adicere hic sufficiat Ordinem quandoque actu requiri, quandoque sufficere habitu: primo casu necesse est, quod promovendus sit iam illo Ordine insignitus; in secundo sat est quod valeat insigniri.

Quod ad Ordinem attinet, statutum est, quod nemo ad superiores Ordines valeat promoveri, nisi probatus fuerit in inferioribus. Sed distinguenda venit antiqua disciplina à posteriori. Olim non omnes minores Ordines maioribus praemitti consuevisse communis fere opinio est: imò iuxta Morinum etiam omnes praetermitti poterant, quoties Episcopo satis essent probatae ordinandi qualitates: quanvis aequè probabiliter defendi possit cum Haillier *de sacris Electionibus* etiam antiquitus minores Ordines omnes maioribus semper praecessisse, licet nunquam dispensari contingeret in eorumdem exercitio, cum testimonia omnia, quae pro prima opinione citantur, commodam admittant interpretationem. Verum iuxta hodiernam disciplinam nulla hac in re tribuitur Episcopis inferiori, sed insignire gradatim debent omnibus inferioribus eum, quem ad superiorem Ordinem promovère velint: alioquin dicitur promotus per saltum, de quo titulus singularis est in *lib. 5.*

Et haec quidem sunt praecipua circa qualitates ordinandorum, eorumque scrutinium: sed manent adhuc quaedam minimè praetermittenda, ut nonnullorum capitum intelligentia Tyrionibus pateat, in qua facile alioqui deciperentur.

In *cap. 1.* obtinentes Dignitates, quae in eo referuntur, arctantur Ordinem Presbiteratus suscipere, Abbates nempe, Decani, Praepositi, et Archipresbiteri; Archidiaconis autem Diaconatum adipiscendi necessitas imponitur ex Concilio Pictaviensi: statuiturque, quod easdem amittant, si iusta aliqua causa prohibente (intellige causam, quae ab eorundem culpa proveniat, veluti crimen) Presbiteri, aut Diaconi esse non poterint. Ubi adnotandum est primò iuxta Concilium Trident. Dignitates hasce obtineri ab illis posse, qui vigesimum secundum annum expleverint, exceptis iis, quae annexam habent animarum curam: unde subsistere iam neutiquam posset, uti proponitur, huius Decretalis dispositio, neque Constitutio Martini V. in Concilio Constant. per quam derogatum fuerat editae à Clemente V. in Viennensi. Deinde, sciendum est Concilium Trident. in *sess. 22. cap. 4. de Reform.* innovasse praedictam Clementis V. Constitutionem, quae legitur in *cap. 2. h. tit. in Clement.* quoad formam adigendi quemque ordinem suae Dignitati, aut Officio annexum suscipere, et in qua statutur quoad Cathedrales, aut Collegiatas Ecclesias saeculares, vel regulares, ut nullus vocem in Capitulo habeat, nisi saltèm Subdiaconus sit, licèt ab aliis liberè concedatur.

Facile agnoscitur, *capita 2. 3. et 4.* abrogata esse in Concilio Trident. cum iuxta sanctiones eiusdem beneficia quaecumque cum curâ animarum conferri non possint nisi iis, qui vigesimum quintum annum attingerint, et praevio concursu: neque permittatur amplius duarum Parochialium Ecclesiarum

retentio, quanvis unius reditus tenues sint: quo casu praescribitur aliter consulendum *sess. 24. de Reform. cap. 15. et 17.* Sed neque *capitis 5.* dispositio obtinet, in quo dicitur dispensativè ad regimen Ecclesiae Paraecialis admitti consuevisse in minoribus Ordinibus constitutos, cum hodie Parochialis Ecclesia concedi possit absque ulla dispensatione etiam prima tantùm Tonsura initiato, dummodo dispensatio interstitiorum tempore intra annum Presbiter fieri queat. Mitto *cap. 7. 8. et 13.* cum de eorundem materia alibi agendum sit.

TITULUS XV.

De sacra Unctione.

Inungi solent Episcopi, de quibus praecipuè hucusque egimus, sacro Chrismate, quod ex oleo nitorem conscientiae significante fit, et balsamo, in quo bonae famae odor denotatur.

Desumpsit hunc ritum Ecclesia ex antiquo Testamento, mutata scilicet significatione rei futurae in praesentem, aut praeteritam, sicut et in aliis accidit: unde apparet quomodò intelligendus sit Innocentius in *cap. un. h. tit.* dum ait Ecclesiam Catholicam hoc tenere ex praecepto divino; quatenus scilicet sequuta fuit exemplum praeepti à Deo traditi in veteri lege *Exodi 30.*

In Baptismo quoque, Extrema Unctione, et Confirmatione adhiberi solet haec unctio: eaque duplex est, ut ait S. Pontifex, exterior nempe, et interior, sive visibilis, et invisibilis: illa huius signum est, de qua Apostolus ad Corinthios 2. *Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo, et qui unxit nos Deus, et signavit nos, et dedit pignus Spiritus in cordibus nostris:* quemadmodum Ioannes dum ait: *Et vos unctionem, quam accepistis, maneat in vobis:* de quo

na
impropria lo-
quutio.